

بررسی رابطه تربیت دینی با آگاهی فراشناخت و میزان استفاده از فضای مجازی در میان مدیران دوره ابتدایی شهرستان نقده

رعنا کریمی

کارشناسی ارشد، علوم تربیتی، دانشگاه آزاد نقده ، اداره آموزش و پرورش شهرستان نقده ، آموزشگاه ۱۵ خرداد روستای گرده قیط

آدرس پست الکترونیک: rana.karemi@gmail.com شماره تماس: ۰۹۰۲۹۲۸۶۴۰۴

چکیده:

هدف اصلی تحقیق حاضر، بررسی رابطه تربیت دینی با آگاهی فراشناخت و میزان استفاده از فضای مجازی در میان مدیران دوره ابتدایی شهرستان نقده بود. روش این پژوهش، پیمایشی - همبستگی بود. مقیاس گردآوری اطلاعات پرسشنامه آگاهی فراشناخت، فضای مجازی، تربیت دینی بود. برای اثبات فرضیه ها از آزمون کولموگروف اسمیرنف، برای بررسی نرمال بودن داده ها از آزمون همبستگی پیرسون و برای تعیین نقش واسطه ای متغیرها از روش تحلیل مسیر استفاده شد. جامعه آماری ۴۴ نفر (۳۰ نفر زن و ۱۴ نفر مرد) از مدیران دوره ابتدایی شهرستان نقده بودند و نمونه آماری به صورت تمام شماری بود. نتایج نشان می دهد که متغیرهای دانش شناختی، تنظیم شناخت و تربیت دینی قادر به پیش بینی میزان استفاده از فضای مجازی هستند. متغیرهای دانش شناختی، تنظیم شناخت بر تربیت دینی اثر مستقیم و معنی داری ندارند. متغیرهای دانش شناختی، تنظیم شناخت به صورت مستقیم بر میزان استفاده از فضای مجازی تاثیر دارند. به صورت کلی متغیرهای دانش شناختی، تنظیم شناخت با نقش واسطه تربیت دینی بر میزان استفاده از فضای مجازی تاثیر دارند.

کلیدواژه ها: دانش شناختی، تنظیم شناخت، فضای مجازی، تربیت دینی.

۱- مقدمه

امروزه فناوری ارتباطات تحولات گسترده ای در تمام عرصه های اجتماعی زندگی بشری داشته و دنیای امروز به سرعت در حال تبدیل شدن به یک جامعه اطلاعاتی می باشد. گسترش کاربران و تأثیرات فناوریهای ارتباطی در ابعاد مختلف زندگی امروزی به یکی از مهمترین مباحث روز جهان تبدیل شده است. در عصر ارتباطات، فناوری و اینترنت جزء لاینفک زندگی بشر شده است. روند افزایشی تعداد کاربران اینترنت و توسعه ارتباطات و اطلاعات، از شواهد موجود در تأثیرگذاری سریع این پدیده ارتباطی در جهان امروز است بنابراین با توجه به دسترسی آزاد و اجازه فعالیت بی حدود مرز و افسارگسیخته فضای مجازی در کشور و آسیب های فردی و اجتماعی که این فضا ها دارند و نیز نبود نقشه راه جامعی که همه جوانب شبکه های مجازی را مدنظر قرار داده باشد، ضروری است درباره بایسته های استفاده کاربران از شبکه های مجازی تحقیق شود تا مخاطب با آگاهی و شناخت بیشتری در این فضا قدم بردارد. از سوی دیگر مدیران مرتبط با این عرصه نیز به وسیله برنامه ریزی، ریزساخت های استفاده بهینه مخاطب از شبکه های مجازی را فراهم نمایند (دولتخواه، ۱۳۹۶: ۶۰)

در دوران کنونی، فضای مجازی و به تبع آن شبکه های اجتماعی، به دلیل کارکردها و ویژگی های منحصر بفردی که دارد، مورد استقبال گسترده کاربران در سراسر جهان قرار گرفته است. فضاهای مجازی، امکانی فراهم می کنند تا کاربران بتوانند علاقه مندی ها، افکار و فعالیت های خودشان را با دیگران به اشتراک بگذارند و آنها را با افکار و اندیشه های خود سهیم نمایند. از سوی دیگر، شبکه های اجتماعی موبایلی، که بر روی گوشی های هوشمند قابل دسترس است، به دلیل سهولت استفاده و دسترسی همگانی، به سرعت در حال گسترش نفوذ و تأثیر در میان کاربران است. (وانگ و همکاران^۱، ۲۰۱۷: ۲۳)

فضای مجازی عبارت است از فضایی که در آن کلیه محتواها و روابط (اطلاعات و ارتباطات) به منظور ارائه خدمات به انسان (کاربر) در قالب و ساختارهای متناسب با آن (مثل شبکه های اجتماعی یا سایت) ارائه یا برقرار می شود؛ بنابراین، کلیه خدمات، ابزارهای سخت و نرم، محتواها، ارتباطات، قالبها و... دنیای اطلاعات و ارتباطات، شامل فضای مجازی می شود (فجری، ۱۳۹۶: ۱۵)

با بررسی فضای مجازی می توان برای آن آسیب ها و فوایدی ذکر کرد که تأثیرات فراوانی می تواند داشته باشد. به عنوان نمونه میتوان از آسیب هایی همچون اجتماعی، سیاسی، امنیتی، فرهنگی، اقتصادی و روانشناسی و فوایدی همچون انتشار سریع و آزادانه اخبار و اطلاعات، افزایش قدرت تحلیل و تقویت روحیه انتقادی، امکان عبور از مرزهای جغرافیای و آشنایی با افراد، جوامع و فرهنگهای مختلف، شکل گیری و تقویت خرد جمعی، امکان بیان ایده ها به صورت آزادانه و آشنایی با ایده ها، افکار و سلیقه های دیگران، کارکرد تبلیغی و محتوایی، ارتباط مجازی مستمر با دوستان و آشنایان، تبلیغ و توسعه ارزشهای انسانی و اخلاقی در عرصه جهانی، توسعه مشارکت های مفید اجتماعی، افزایش سرعت در فرایند آموزش و ایجاد ارتباط شبانه روزی بین استاد و شاگرد نام برد. (ابوترابی، ۱۳۹۶: ۳)

حقیقت این است که جوامع امروزی، خواسته یا ناخواسته، از مجموعه شبکه های اجتماعی واقعی شکل گرفته اند که در اصطلاح «جامعه» معرفی شده است؛ اما انتقال این فضا به محیط و فضای مجازی باعث می شود که سیطره و کنترل کاملتری بر روابط اجتماعی صورت گیرد. از اینرو، سردمداران و مدعیان حاکمیت استعماری در دنیا، برای کنترل هرچه بیشتر افکار جوامع، علاوه بر گسترش رسانه ها، به تعاریف جدیدی از روابط انسانی نیز دست یازیده اند تا سیطره خویش را تکمیل سازند. در واقع، به وضوح می توان این اهداف را در شکل گیری و توسعه روزافزون این اجتماعات اینترنتی مشاهده کرد (زارعی و خدادادشهری، ۱۳۹۳: ۱۲۵)

با توجه به نظام دینی حاکم بر جامعه و استقرار یک نظامی دینی در رأس امور کشور و همچنین با توجه به دخالت فضای مجازی در ابعاد مختلف فردی، اجتماعی، خانواده، سیاسی و حکومتی، ارائه یک مدل نظامند از بایسته های استفاده از فضای مجازی، ضروری به نظر می رسد؛ چراکه دسترسی

¹ Wang, Ligang., Luo, Jing., Gao, Wenbin., Kong, Jie

طیف گسترده ای از مخاطبان با افکار، سلیق، اغراض و نیت های مختلف، نیازمند نظامی روشن و کامل است که باید مورد توجه مسئولان کشور و فعالان فرهنگی قرار گیرد تا آسیب های احتمالی این شبکه ها به حداقل برسد. یکی از مهمترین مسائلی که توجه اغلب صاحب نظران و متخصصان تعلیم و تربیت را به خود جلب نموده، رویکرد طرح نوین تربیت دینی در حوزه نظام آموزش و پرورش است. (سهرابی و همکاران، ۱۳۹۵: ۹۰)

مفهوم تربیت دینی عبارت است از مجموعه اعمال عمدی و هدفدار، به منظور آموزش گزارهای معتبر یک دین به افراد دیگر به نحوی که آن افراد در عمل و نظر به آن آموزه ها متعهد و پایبند گردند. تربیت دینی به معنای به فعلیت رساندن کمالات معنوی بالقوه در مرتبای است. به بیان دیگر، تربیت دینی عبارت است از ایجاد تغییر تدریجی در مرتبای، برای سیر از بودن به شدن یا انتقال از وضعیت بالقوه به بالفعل بر اساس اهداف و ارزشهای دینی در هر یک از ابعاد یا ساختهای بدنی، شناختی، عاطفی و رفتاری (کیانی، ۱۳۹۴: ۸)

اگر در تربیت دینی فقط به برخی اعتقادات و رفتارهای عادت می موجود تکیه کنیم، بدون اینکه این رفتارها و اعتقادات، پشتوانه عقلی داشته باشد و چشم انداز شناختی در آنان ایجاد شده باشد، نمی توانیم آن را تربیت دینی بنامیم. تربیت دینی باید در فرد تغییر نگرش ایجاد کند و نگرش او را نسبت به خودش، هستی، هدف نهایی و وفاداری طبیعت تغییر دهد و این تغییر نگرش به رفتارهای او جهت دهد. دانستن دین و آموزه های دینی با تربیت دینی برابر نیست؛ بلکه تنها وقتی که آموزه های دینی سبب تغییر نگرش شوند و چشم انداز شناختی در فرد ایجاد کنند، تربیت دینی نام می گیرند (کار، ۱۳۹۵: ۲۰۱۵)

پدیده جهانی شدن و رشد خارق العاده ارتباطات ماهواره های و رایانه ای، زندگی گرم معنوی انسان را به زندگی سرد ماشینی تبدیل کرده و هویت مذهبی او را نا شناخته و مجهول قرار داده است. از اینرو، مشکلات تربیت دینی، معلول ماهیت و ذات خود دین نیست، بلکه علت یا علل آن را در خارج از قلمرو دین و آموزه های دینی باید جست وجو کرد. بحرانهای ناشی از آسیب دین و دیندارای عمیق و گسترده است و میتواند به بحرانهای روحی و فکری، بحرانهای سیاسی و اجتماعی، شکسته شدن حریم های فردی و اجتماعی و بی هویتی آدمی منجر گردد. به دلیل آسیب دیدن و آفت زدگی دینداری، حریم های انسانی و مرزهای سلوک اجتماعی متزلزل می شود و انواع تعدی ها و حرمت شکنی ها ظهور می کند (دلشاد تهرانی، ۱۳۹۰: ۳۸)

شناخت عواملی که در تربیت دینی مؤثر هستند، اهمیت فراوانی دارد. این امر باعث می شود تا از گرفتاری در چنگال آسیب های ناشی از تربیت دینی در امان ماند و بتوان به تربیت درست و سالم دست یافت. بدیهی است دین اسلام برای همه ابعاد زندگی بشر برنامه دارد و نظام آموزش و پرورش ایران کوشش می کند تا تربیت دانش آموزان ماهیت دینی داشته باشد، اما با عنایت به اینکه تربیت ذاتاً به گونه ای است که نتایج آن تدریجی حاصل می شود؛ دربرخی موارد نتایج جالب توجهی به دست نیامده است. روشن است که نرسیدن به نتایج مورد نظر، علاوه بر دیر نتیجه دادن ذاتی تربیت به مسائل دیگری نیز مربوط می شود. بسیاری از مشکلاتی که در نظام آموزشی ایران دیده می شود ناشی از برداشت های غلط از دین است. زمانی که مفاهیم و معیارهای دینی بدرستی شناخته نشده باشد، تربیتی که بر محور و بنیان آنها صورت می گیرد، صحیح نیست. (صادقی و همکاران، ۱۳۹۰: ۶۰)

دین پدیده های هماهنگ و همساز با فطرت انسانی و یکی از علایق کهن بشری است که همیشه به عنوان یک نیاز ضروری اساسی در میان انسانها خودنمایی کرده است. یافته های دانشمندان بهترین گواه این مدعاست که تاریخ زندگی بشر با دین آمیخته است. اگر افراد جامعه زندگی خود را بر مدار دین و خدا باوری معنا کنند، سلامت و سعادت جامعه در همه ابعاد سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی تضمین می شود. جامعه ای که دینی می اندیشد و دینی رفتار می کند، جامعه ای است که می تواند خوشبختی و پیشرفت واقعی را در خود متجلی سازد. نظام جمهوری اسلامی ایران بر اساس محوریت دینی و فرهنگ اسلامی پایه گذاری شده است، به همین جهت با گذشت بیش از چهار دهه از آغاز انقلاب اسلامی و به کارگیری ابزارهای رسمی و غیررسمی فرهنگی برای حفظ و تعمیق باورها و اعتقادات دینی در مردم و به ویژه جوانان، این سوال اساسی مطرح است که باورها

و اعتقادات دینی در جوانان که غالباً پس از انقلاب متولد شده اند و همه عمر خود را در این نظام و تحت تعلیم و تربیت اسلامی گذرانده اند، چگونه است. واقعیتها نشان می دهد که در جامعه ما دغدغه تظاهر به دین وجود دارد و تعداد متظاهران به دین، به مراتب بیشتر از معتقدان به آن است. به دنبال این دیدگاه است که تربیت دینی، صرفاً در فربه سازی کالبدها و ظواهر و شعائر دینی خلاصه می شود و همین پرداختن به قالب و کالبد، بدون توجه به جوهره و سیرت باطن دین، سبب شده است که در نسل کنونی انقلاب، شاهد ناهنجاریهای فزایندهای از نظر هویت ملی و مذهبی و اسلامی باشیم. تربیت دینی منحصر به مسجد، کلیسا یا مدرسه علمیه نمی شود، بلکه در هر جای ممکن است تلاش هدفدار به منظور آموزش معارف دینی صورت گیرد، خواه مسجد باشد یا خیابان یا منزل یا هر جای دیگر. تربیت دینی که با آموزشهای محیطی قابل اجراست به عوامل متعددی بستگی دارد که از جمله مهمترین آنها در درجه نخست به علاقه مندی والدین و حسن ظن آنها به دین و اعتقادات مذهبی بستگی دارد. در نتیجه نقش مربیان در تربیت دینی، اساسی و مهم است. (حسینی، ۱۳۹۶: ۴۷)

آگاهی فراشناختی عبارت است از دانش فرد از فعالیت مورد نظر، راهبردهایی که برای آن فعالیت به کار می برد و آگاهی از توانایی های خود در رابطه با این راهبردها. آگاهی فراشناختی اجازه خود تنظیمی بر کنترل یا تفکر و فرایند یادگیری نتایج است. همچنین شامل سه نوع دانش، بیانی، رویه ای و شرطی نیز می شود. این آگاهی به عنوان فرایند استفاده از انعکاس تفکر برای توسعه آگاهی در مورد خودش، وظیفه و استراتژی دانش در یک زمینه تعریف شده است (کسیکی و همکاران، ۲۰۱۳: ۲۶۶۰)

نقش و اهمیت باورهای فراشناختی در ایجاد و تداوم اختلالات اضطرابی نخستین بار در نظریه درمانی فراشناخت مطرح شد. فرض اصلی این رویکرد این بود که نگرانی صرفاً یکی از علائم اضطراب نیست، بلکه یک شیوه فعال و برانگیختگی از ارزیابی و کنار آمدن توسط باورهای فردی است. نقش باورهای فراشناختی در عملکرد اضطرابی نوجوانان کاملاً اثبات شده است (خرم دل و همکاران، ۱۳۹۱: ۶۰)

برای دانش آموزان، یادگیری و دانش بطور دائمی، منجر به توسعه استراتژی های یادگیری فراشناختی در مورد چگونگی آموختن آن و همچنین استراتژی های آگاهی فراشناختی در مورد چگونگی استفاده از این راهبردهای فراشناختی می باشد (ترک، ۱۳۹۳: ۴۶)

فراشناخت دربرگیرنده دانش باورها، فرایند و راهبردهایی است که شناخت را ارزیابی، نظارت یا کنترل می کنند به طور کلی آگاهی خواننده، نظارت و تنظیم بر راهبردهایش، در حالی که می خواند، آگاهی فراشناختی نامیده می شود (موسیسی و بیرد^۴، ۲۰۱۲: ۳۲)

آگاهی فراشناختی شامل آگاهی از اجاسات و تجربیات خودمان و همچنین آگاهی دانش فرد از فعالیت مورد نظر، راهبردهایی که می تواند برای انجام آن فعالیت به کار برد و آگاهی فرد از توانایی های خود در رابطه با این راهبردها می باشد (ترک، ۱۳۹۳: ۴۵)

تفاوت میان دانش آموزان ضعیف و قوی در درس همراه به نقص اطلاعات دانش آموزان ضعیف مرتبط نیست بلکه به چگونگی بهره گیری آنان از این اطلاعات و کنترل موثر بر فرایندهای شناختی نیز ارتباط دارد. به عبارت دیگر می توان گفت نقص مهارتهای فراشناختی یکی از عوامل مهم شکست یادگیرندگان در انجام دادن تکالیف است. منظور از فراشناخت آگاهی شخص از فرایندهای شناختی خود و همین طور کنترل و تنظیم شناخت است. فراشناخت به شناخت درمورد شناخت اشاره دارد و به عنوان هر دانش یا فرایندهای شناختی در ارزیابی، کنترل و نظارت بر تفکر تعریف می شود (فونر بیرمن^۵، ۲۰۱۳: ۲۰)

رشد آگاهی فراشناختی از جمله موضوعاتی است که در دهه های اخیر به طور جدی مورد توجه پژوهشگران تعلیم و تربیت قرار گرفته است. به گونه ای که نه تنها در خصوص آموزش این آگاهی ها برای موفقیت تحصیلی فراگیران، تقریباً در بین پژوهشگران این حوزه اتفاق نظر وجود دارد (کاریگان^۶، ۲۰۱۶: ۲)

³ Kesici, s. Erdogan, a. Özteke, h.

⁴ Moses, L.J. Baird, J.A.

⁵ Funer, J.M, Berman, B.T.

⁶ Karigan, K.

در ارتباط با هدف این تحقیق افراد ذیل نیز به تحقیق های پرداخته اند که نتایج آنها با تحقیق ما همسو می باشد. کانگ و رومو^۷ (۲۰۱۷) در مطالعه خود به این نتیجه دست یافتند که از آنجا که سطوح بالای شرکت شرکت در کلیسا بوسیله سال های حضور، انتخاب برای حضور و شرکت در فعالیتهای مشخص می شود، معنویت شخصی عمیقتر و روابط بهتر را پیشبینی می کند. معنویت شخصی از آنجا که بوسیله تجارب دینی روزانه، باورها و تجارب خاص معنوی ارزیابی می شد، یکی از روابط بین شرکت در کلیسا و نتایج نوجوان بود. به طور خاص، سطوح بالاتری از تعامل کلیسا با معنویت شخصی قویتری مرتبط بود که به نوبه خود علائم افسردگی کمتری برای دختران و نمرات بالاتر برای پسران را پیش بینی می کرد. آبار و همکاران^۸ (۲۰۱۶) در تحقیقی روابط بین دینداری، هم پدر و مادر و هم دانشجو، و شیوه فرزند پروری مادران و خود تنظیمی تحصیلی، پیشرفت تحصیلی و رفتار خطرآمیز دانشجویان را در میان جوانان آمریکایی آفریقایی تبار بررسی کرده اند. تجزیه و تحلیل همبستگی نشان داد که فرزند پروری مقتدرانه با سطوح بالایی از عملکرد تحصیلی و مهارتهای مطالعه در ارتباط است. همبستگی اضافی نشان داد که دانشجویان به شدت مذهبی تمایل دارند که از نظر تحصیلی به خوبی عمل کنند، بهتر مطالعه کنند و در رفتارهای کم خطر شرکت کنند، در مقایسه با جوانانی که کمتر متعهد به دین هستند. اگر چه روابط مستقیم بین شیوه فرزند پروری و دینداری دانشجویان مشاهده نشد، شیوه فرزند پروری مادران روابط متوسط بین فرزند پروری و دینداری دانشجویان را نشان داده بود. سیکا^۹ (۲۰۱۴) در تحقیق خود به بررسی رابطه بین رفاه دینی/ معنوی و شاخصهای رفاه روانی(دینداری جهانی، سلسله مراتب نیازها، احساس انسجام) و پنج بعد بزرگ شخصیت از جمله تقوا پرداخته اند. ما شواهدی را مشاهده کردیم که رفاه دینی/ معنوی اساساً با جنبه های مختلف رفاه روانی و شخصیت به عنوان مثال برونگرایی، روان رنجورخویی و باز بودن ارتباط دارد. یافته های این مطالعه از یک ایده کارکرد دینداری/ معنویت حمایت کرد. به علاوه، این مطالعه، این شواهد را فراهم می کند که دینداری و معنویت ممکن است جنبه های مهم شخصیت انسانی را نشان دهند. وانگ و همکاران^{۱۰} (۲۰۱۷) در مقاله ای با عنوان «بررسی رابطه بین استفاده از اینترنت و سبک زندگی بزرگسالان در چین با بررسی مقطعی در سال ۲۰۱۶ با استفاده از یک مدل و دسته ای از تحلیل های رگرسیونی، تأثیرات استفاده از اینترنت بر زندگی بزرگسالان را مورد بررسی قرار دادند. نتایج پژوهش آنان نشان می دهد که آنالیز بودن بیش از حد، دسترسی از طریق اینترنت به کلپ های اینترنتی و استفاده از اینترنت برای تخلیه هیجانات به سبک ضعیف زندگی و عدم تحرک بزرگسالان منجر شده است؛ در مقابل نیز، استفاده از اینترنت با اهدافی مثل کسب دانش و یافتن اطلاعات، مثبت است و سبک زندگی سالمی را برای بزرگسالان رقم می زند. زارکا^{۱۱} (۲۰۱۶) در مطالعه ای با عنوان تأثیر اینترنت بر روابط: ادراک دانشجویان مرد و زن پاکستان، ادراک دانشجویان دختر و پسر از نقش اینترنت در روابط در حال تغییرشان با جنس مخالف، اعضای خانواده و افراد ناشناس را بررسی کرده است. نتایج پژوهش وی نشان میدهد که دانشجویان، تأثیر اینترنت بر رابطه در حال تغییر با جنس مخالف، اعضای خانواده و مردم ناشناس را قبول دارند؛ با این حال، زارکا هیچ نظری در مورد نقش اینترنت در افزایش روابط عاشقانه ارائه نکرده است. اورا^{۱۲} (۲۰۱۳) پژوهش خود را با عنوان «اثر باورهای خودکارآمدی و فراشناخت بر عملکرد علمی انجام داد که تحلیل رگرسیون نشان داد خودکارآمدی پیش بینی کننده قوی از عملکرد تحصیلی است. تجزیه و تحلیل آنوا تفاوت آماری معنی داری در فراشناختی بین گروه نشان داد. تجربه فراشناختی یک محیط غنی برای توسعه استراتژی های فراشناختی است که می تواند مهارت حل مسأله در میان دانش آموزان دبیرستانی را فراهم می کند. از آنجا که هدف این تحقیق بررسی رابطه تربیت دینی با آگاهی فراشناخت و میزان استفاده از فضای مجازی در میان مدیران دوره ابتدایی شهرستان نقه می باشد لذا محقق خواهد کوشید که به پاسخ این سوالات دست یابد: بین آگاهی فراشناخت و میزان استفاده از فضای مجازی با تربیت دینی چه نوع رابطه ای وجود دارد؟

⁷ Kang, Piljoo P, Romo, Laura F.

⁸ Abar Beau, Carter Kermit L, Winsler, Adam

⁹ Sica. C&navara.

¹⁰ Wang, Ligang., Luo, Jing., Gao, Wenbin., Kong, Jie

¹¹ Zarqa S. Ali

¹² Aurah, C.

۲- روش شناسی:

روش این پژوهش، پیمایشی - همبستگی بود. مقیاس گردآوری اطلاعات پرسشنامه آگاهی فراشناخت، فضای مجازی، تربیت دینی بود. برای اثبات فرضیه ها از آزمون کولموگروف اسمیرنوف، برای بررسی نرمال بودن داده ها از آزمون همبستگی پیرسون و برای تعیین نقش واسطه ای متغیرها از روش تحلیل مسیر استفاده شد. جامعه آماری ۴۴ نفر (۳۰ نفر زن و ۱۴ نفر مرد) از مدیران دوره ابتدایی شهرستان نقده بودند و نمونه آماری به صورت تمام شماری بود.

۳- بحث درباره یافته ها

• فرضیه اول: بین دانش شناختی و میزان استفاده از فضای مجازی با تربیت دینی رابطه وجود دارد

تحلیل مسیر تاثیر دانش شناختی بر میزان استفاده از فضای مجازی از طریق تربیت دینی

جدول ۴-۴: اثر مستقیم دانش شناختی و تربیت دینی بر میزان استفاده از فضای مجازی

پیش بین ها	R	R2	B	خطا (S.E)	β	معنی داری
دانش شناختی	۰/۴۴۱	۰/۲۲۴	۰/۶۴۰	۰/۱۰	۰/۳۴۸	۰/۰۰
تربیت دینی			۰/۶۸۹	۰/۲۶۰	۰/۲۲۸	۰/۰۰۱

نتایج جدول فوق نشان می دهد که متغیرهای دانش شناختی و تربیت دینی قادر به پیش بینی میزان استفاده از فضای مجازی هستند

جدول ۴-۵: اثر مستقیم دانش شناختی بر تربیت دینی

پیش بین	R	R2	B	خطا (S.E)	β	معنی داری
دانش شناختی	۰/۰۲۷	۰/۰۰۱	۰/۰۱۲	۰/۰۳۸	۰/۰۲۷	۰/۶۸۰

نتایج جدول فوق نشان می دهد که متغیر دانش شناختی بر تربیت دینی اثر مستقیم و معنی داری ندارد

جدول ۴-۶: اثر مستقیم دانش شناختی بر میزان استفاده از فضای مجازی

پیش بین	R	R2	B	خطا (S.E)	β	معنی داری
دانش شناختی	۰/۴۲۰	۰/۱۸۷	۰/۶۶۶	۰/۱۲۲	۰/۴۲۳	۰/۰۰۰

نتایج جدول فوق نشان می دهد که دانش شناختی به صورت مستقیم بر میزان استفاده از فضای مجازی تاثیر دارد.

جدول ۴-۷: اثر کلی مستقیم دانش شناختی بر میزان استفاده از فضای مجازی

تأثیر کل	تأثیر غیر مستقیم	تأثیر مستقیم	
۰/۴۳	۰/۲۴۰ * ۰/۰۲۲	۰/۴۱۱	دانش شناختی با نقش واسطه ای تربیت دینی

در واقع نتایج جدول بالا نشان می دهد به صورت کلی دانش شناختی با نقش واسطه ای تربیت دینی بر میزان استفاده از فضای مجازی تأثیر دارد.

• فرضیه دوم: بین تنظیم شناخت و میزان استفاده از فضای مجازی با تربیت دینی رابطه وجود دارد

تحلیل مسیر تأثیر تنظیم شناخت بر میزان استفاده از فضای مجازی از طریق تربیت دینی

جدول ۴-۸: اثر مستقیم تنظیم شناخت و تربیت دینی بر میزان استفاده از فضای مجازی

معنی داری	β	خطا (S.E)	B	R ²	R	پیش بین ها
۰/۰۰	۰/۳۹۸	۰/۱۱	۰/۶۳۱	۰/۲۱۳	۰/۴۶۱	تنظیم شناخت
۰/۰۰۳	۰/۲۲۳	۰/۲۵۱	۰/۷۶۳			تربیت دینی

نتایج جدول فوق نشان می دهد که متغیرهای تنظیم شناخت و تربیت دینی قادر به پیش بینی میزان استفاده از فضای مجازی هستند

جدول ۴-۹: اثر مستقیم تنظیم شناخت بر تربیت دینی

معنی داری	β	خطا (S.E)	B	R ²	R	پیش بین
۰/۷۴۷	۰/۰۲۷	۰/۰۳۸	۰/۰۱۲	۰/۰۰۱	۰/۰۲۷	تنظیم شناخت

نتایج جدول فوق نشان می دهد که متغیر تنظیم شناخت بر تربیت دینی اثر مستقیم و معنی داری ندارد

جدول ۴-۱۰: اثر مستقیم تنظیم شناخت بر میزان استفاده از فضای مجازی

معنی داری	β	خطا (S.E)	B	R ²	R	پیش بین
۰/۰۰۰	۰/۴۰۴	۰/۱۱۹	۰/۶۴۱	۰/۱۶۳	۰/۴۰۴	تنظیم شناخت

نتایج جدول فوق نشان می دهد که تنظیم شناخت به صورت مستقیم بر میزان استفاده از فضای مجازی تأثیر دارد.

جدول ۴-۱۱: اثر کلی مستقیم تنظیم شناخت بر میزان استفاده از فضای مجازی

تاثیر کل	تاثیر غیر مستقیم	تاثیر مستقیم	تنظیم شناخت با نقش واسطه ای تربیت دینی
۰/۴۱	۰/۲۲۳ * ۰/۲۷	۰/۴۰۴	

در واقع نتایج جدول بالا نشان می دهد به صورت کلی تنظیم شناخت با نقش واسطه ای تربیت دینی بر میزان استفاده از فضای مجازی تاثیر دارد.

۴- نتیجه گیری

آموزش آگاهی های فراشناختی به دانش آموزان موجب رشد راهبردهای مطالعه و ارتقای عملکرد کلاسی آنان می شود. آموزش آگاهی های فراشناختی، فراگیران را قادر می سازد، دانش قبلی خود را ارزیابی کنند، بر درک مطلب خود نظارت داشته باشند و هنگام مطالعه، نحوه ی درک مطلب خود را اصلاح کنند. راهکارهای فراشناختی در مدارس، زمینه درگیری دانش جویان را فراهم می آرد، سازندگی و خلاقیت را به اوج می رساند، پختگی بلوغ فکری مسئولیت پذیری اجتماعی در دانش جویان را بالایی برد، حس اعتماد به نفس آنها را در جهت یادگیری رفتارهای مثبت تقویت می کند. به این ترتیب دانش جویان با حداکثر انرژی از طریق خود راهبری به امر یادگیری می پردازند. با بررسی فضای مجازی می توان برای آن آسیب ها و فوایدی ذکر کرد که تأثیرات فراوانی می تواند داشته باشد. به عنوان نمونه میتوان از آسیب هایی همچون اجتماعی، سیاسی، امنیتی، فرهنگی، اقتصادی و روانشناسی و فوایدی همچون انتشار سریع و آزادانه اخبار و اطلاعات، افزایش قدرت تحلیل و تقویت روحیه انتقادی، امکان عبور از مرزهای جغرافیایی و آشنایی با افراد، جوامع و فرهنگهای مختلف، شکل گیری و تقویت خرد جمعی، امکان بیان ایده ها به صورت آزادانه و آشنایی با ایده ها، افکار و سلیقه های دیگران، کارکرد تبلیغی و محتوایی، ارتباط مجازی مستمر با دوستان و آشنایان، تبلیغ و توسعه ارزشهای انسانی و اخلاقی در عرصه جهانی، توسعه مشارکت های مفید اجتماعی، افزایش سرعت در فرایند آموزش و ایجاد ارتباط شبانه روزی بین استاد و شاگرد نام برد. اگر تربیت دینی فقط به برخی اعتقادات و رفتارهای عادی موجود تکیه کنیم، بدون اینکه این رفتارها و اعتقادات، پشتوانه عقلی داشته باشد و چشم انداز شناختی در آنان ایجاد شده باشد، نمیتوانیم آن را تربیت دینی بنامیم. تربیت دینی باید در فرد تغییر نگرش ایجاد کند و نگرش او را نسبت به خودش، هستی، هدف نهایی و وفاداری طبیعت تغییر دهد و این تغییر نگرش به رفتارهای او جهت دهد. با توجه به معیارهای پیترز، میتوانیم بگوییم که دانستن دین و آموزه های دینی با تربیت دینی برابر نیست؛ بلکه تنها وقتی که آموزه های دینی سبب تغییر نگرش شوند و چشم انداز شناختی در فرد ایجاد کنند، تربیت دینی نام می گیرند. تربیتی که جنبه ی دینی و یا مایه ای دینی ندارد ناقص و صوری و بی دوام است و آنچه می تواند نقش ظاهری رفتار و حالات را قوام و اساس بخشد در درجه ی ابتدایی خلق و سیرت است و در درجه ی منتهایی اعتقاد و ایمان می باشد که در بخش ناخودآگاه ضمیر می تواند نهادی ایجاد کند و از عمق وجود آن را جهت دهد و اگر در خارج امور باعث تعطیل یا انحراف تربیت می خواهد بشود آن رگه های اصلی و اساسی نگذارند که آن امر نهادی نابود یا بیراه گردد، بلکه مقاومت می کند تا صحنه های خارجی عوض شوند و باز تربیت راه اصلی خود گیرد و اثر خویش را ظاهر نماید. تربیت وقتی اساس دینی داشته باشد (یعنی با اعتقاد و اخلاق مذهبی هم ریشه باشد) همانند فطرت مایه های نیبایی در وجود می نهد ولی چون تربیت بدون دین باشد به عادت شبیه است که قابل ترک یا تعویض هست و ضعف و زوال آن هم زیاد مشکل نیست به همین جهت گوییم: برای تعطیل آنچه رسم و عادت شده آنقدر تلاش و صرف زمان و نیرو لازم است که همان امر خلق و سیرت مردم شده باشد و باز رفع آنچه خلق مردم شده هرگز به اندازه ی امری که اعتقاد مردم گردیده است زحمت و مدت لازم ندارد بنابراین یکی از شاخص هایی که در امر تربیت دینی باید از سوی مربیان مورد توجه قرار گیرد، ارتقای سطح معرفتی و بینشی خود و سپس اقدام به امر تربیت دینی متربیان، با توجه به این شاخص می باشد؛ چرا که اگر دنبال آن هستند که باور و اعتقادی در متربیان ایجاد کنند که عمیقاً در وجود آنان رسوخ نماید، لازمه آن معرفت بخشی متربیان است تا با تکیه بر معرفت ایجاد شده، جنبشی در عزم آنان جهت انتخاب گری و التزام عملی فراهم آید. بنابراین برای تحقق امر تربیت دینی، این شاخص از دو سو ضرورت می یابد؛ از یکسو از آن جهت که اقدام به امر تربیت دینی، بدون دستیابی مربی به

معرفت و بصیرت در زمینه اهداف، مبانی، اصول، شاخص ها، محتوی، روش ها و مراحل تربیت دینی امکان پذیر نمی باشد و از سوی دیگر، لازمه التزام عملی متریان به محتوای تربیت دینی دستیابی آنان به معرفت و بصیرت لازم در زمینه اعتقادات، احکام و اخلاق و ارزش ها می باشد که این امر نیز نیازمند بهره گیری از بینش های مناسب ارائه شده از سوی مربی است.

• بین دانش شناختی و میزان استفاده از فضای مجازی با نقش واسطه ای تربیت دینی رابطه وجود دارد

نتایج نشان می دهد که متغیرهای دانش شناختی و تربیت دینی قادر به پیش بینی میزان استفاده از فضای مجازی هستند. متغیر دانش شناختی بر تربیت دینی اثر مستقیم و معنی داری ندارد. دانش شناختی به صورت مستقیم بر میزان استفاده از فضای مجازی تاثیر دارد. به صورت کلی دانش شناختی با نقش واسطه تربیت دینی بر میزان استفاده از فضای مجازی تاثیر دارد. با توجه به نتایج می توان متوجه شد که: عصر حاضر دوره ای است که تحت عنوان انفجار اطلاعات از آن نام برده می شود. در این دوره، اطلاعات از طریق فناوریهای پیشرفته همچون اینترنت و شبکه ای جهانی اطلاع رسانی به وفور مبادله می شود؛ بنابراین، در چنین عصری صرف داشتن اطلاعات نمیتواند مفید و کارساز باشد. بلکه تجزیه و تحلیل و نحوه کاربرد اطلاعات حائز اهمیت است؛ اما با هجوم گسترده و همه جانبه اطلاعات در دنیای رو به رشد امروزی می بایست در جستجوی روشی کارا در جهت غربال کردن اطلاعات باشیم. مهارتها و توانایی های شناختی این را برای فرد میسر می سازد تا حقیقت را در میان به هم ریختگی حوادث و اطلاعات جستجو کند و به هدفش که رسیدن به کاملترین درک ممکن است دست یابد در واقع مهارتها و توانایی های شناختی و فضای مجازی به طور جدایی ناپذیری در ارتباط هستند بر همین اساس به کار بردن مهارتها و توانایی های شناختی در فضای سایبر باعث می شود که کاربران با دید تیز بینانه به اطلاعات منتشر شده در فضای سایبر بنگرند و با اطلاعات در این فضا سطحی برخورد نکنند. نقش مربیان در تحصیل به اندازه ای است که می تواند مسیر زندگی را مشخص کند، مربیان با سبک تربیتی، رفتار، ارتباطات، نگرش و ... به فرد یاد می دهند که چه چیزی برای زندگی لازم و چه چیزی مضر است. این مربیان هستند که امکانات و شرایط را به نحوی ایجاد می کنند که فرد فرصت پیشرفت در زمینه های مختلف زندگی را داشته باشند، اما گاهی تصمیمات آن ها براساس معیارهای نامناسب بوده و برخلاف تلاش هایشان نمی توانند آینده خوبی را برای فرد رقم بزنند این در حالی است که معیارهای تربیتی و علایق فرد باید با هم متعادل و متوازن باشد. با توجه به این نکته که گرایش تمام افراد به دین در بهترین سطح و عدم توجه به علایق، تأثیرات بسیار منفی بر سلامت روحی و جسمی می گذارد؛ لذا مربیان باید برای موفقیت در جلب به دین به علاقه، استعداد، توانایی، رؤیاها و ظرفیت او توجه کنند، در غیر این صورت حتی اگر فرد به بالاترین درجات هم برسد، خوشحال نخواهد بود. شناخت و دانش با سرعت فزاینده رو به رشد است و معنای دانستن از توانایی به خاطر آوردن و تکرار اطلاعات به توانایی یافتن اطلاعات مناسب و کاربرد آن تغییر کرده است. بنابراین توانمندی فراشناختی به عنصر رقابتی مهم در فرآیند یادگیری برای افراد به طور کلی و دانشجویان و دانش پژوهان به طور خاص در عصر حاضر تبدیل شده است یادگیری در مقطع ها و سطوح مختلف تحصیلی با کمک فراشناخت، سبب رشد و توسعه توانمندی و بالارفتن ظرفیتهای یادگیری می گردد و ابعاد و کارکردهای آموزشی آن نیز مورد تأیید و تأکید صاحب نظران و پژوهشگران تربیتی و یادگیری قرار گرفته است. در واقع امروز مهارتهای فراشناختی جهت توانمند کردن یادگیرندگان از جمله مواردی است که مورد حمایت پژوهشگران حوزه تعلیم و تربیت قرار دارد. در رشد تفکر انتقادی و توان کاوشگری یادگیرندگان به ویژه دانشجویان، پژوهشگران و اساتید دانشگاهی در اصلاح و بهبود عملکرد یادگیری، درک مطلب، حل مسئله و حتی رشد سطوح مختلف تفکر انتقادی و خلاق یادگیرندگان نقش بارز و قابل ملاحظه ای دارد. همچنین یادگیرنده می تواند در تمام مراحل از فعالیتهای یادگیری خود و چگونگی پیشرفت کارش آگاه باشد و نقاط قوت و ضعف خود را تشخیص دهد. نتیجه حاصل برای فرضیه های پژوهش با یافته های پژوهش های، موحدی، خمسه، عبادی، حاجی امینی، (۱۳۹۸) کاوسی کوشا، قادری و معینی زاده (۱۳۹۳) لیوینگ استون^{۱۳} (۲۰۱۵) تی گیمبرلی و دیگران^{۱۴} (۲۰۱۴) همسویی دارد

¹³ Livingstone, Sonia

¹⁴ Tee, Kimberly; Brush, A.J. and Inkpen, Kori

• فرضیه دوم : بین تنظیم شناخت و میزان استفاده از فضای مجازی با نقش واسطه ای تربیت دینی رابطه وجود دارد

نتایج نشان می دهد که متغیرهای تنظیم شناخت و تربیت دینی قادر به پیش بینی میزان استفاده از فضای مجازی هستند . متغیر تنظیم شناخت بر تربیت دینی اثر مستقیم و معنی داری ندارد. تنظیم شناخت به صورت مستقیم بر میزان استفاده از فضای مجازی تاثیر دارد. به صورت کلی تنظیم شناخت با نقش واسطه تربیت دینی بر میزان استفاده از فضای مجازی تاثیر دارد. **با توجه به نتایج می توان متوجه شد که:** وابستگی به فضای مجازی یا استفاده بیمارگونه از اینترنت را اعتیادی رفتاری شامل ناتوانی فرد در کنترل زمان استفاده از اینترنت توصیف کرده اند که منجر به اختلال در کارکرد روانی، اجتماعی، تحصیلی و شغلی فرد می شود مطالعات نشان میدهد، افرادی که به فضای اینترنت و شبکه های اجتماعی وابسته شده اند، نشانه های مشابه افراد معتاد به مواد مانند تحمل، ترک، تضاد، اهمیت یافتن موضوع، بازگشت و تغییرات خلقی را تجربه می کنند وابستگی به فضای مجازی مشکلات کنترل رفتاری را به همراه دارد. این مشکلات مربوط به ناتوان بودن فرد در کنترل استفاده از اینترنت در حد متوسط است که باعث بروز مسائلی مانند آشفتگی در فرد و بروز اختلال عملکرد در برنامه روزانه فرد میشود محققان در تحقیقات خود در مورد تأثیر منفی وابستگی به فضای مجازی بر نوجوانان به نتایج زیر دست یافتند: کاهش عملکرد در مدرسه، اخراج از مدرسه، افزایش تعارض و کشمکش در خانواده، رها کردن سرگرمی ها، مشکلات روانی مانند افسردگی، اضطراب، اعتماد به نفس پایین، محرومیت از خواب و نبود فعالیتهای فیزیکی. وابستگی به فضای مجازی با پرخاشگری نیز ارتباط دارد .نوجوانانی که اعتیاد به اینترنت دارند و از گفت وگویی مجازی، سایتها و بازیهای اینترنتی بیشتر استفاده می کنند، رفتارهای پرخاشگرانه بیشتری دارند تربیت به معنای وسیع کلمه عبارت است از: هر عمل یا فعالیتی که واجد اثر سازنده بر روی جسم و روح و شخصیت و یا شایستگی مادی و معنوی فرد باشد. در این معنا تربیت «فرآیندی است پیوسته که روند آن از آغاز انعقاد نطفه در رحم مادر شروع و تا زمان مرگ ادامه می یابد». به عبارت دیگر انسان در سراسر زندگی به یادگیری و تجربه اندوزی عمدی و غیرعمدی می پردازد و تحت تأثیر متقابل محیط فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی خود قرار می گیرد. تربیت، باعث می شود که انسان دارای خصایصی انسانی از قبیل: کرامت، عزت، احترام، شجاعت، نوع دوستی، حکمت، عدالت و عمل گردد. تنها تعلیم و تربیت در جامعه سالم است که انسان را واجد خصایص ذکر شده می کند و این مهم ترین کارکرد تعلیم و تربیت دینی است. مهمترین فعالیت تربیتی اسلام، فعالیت اخلاقی و هنجاری است؛ یعنی، انتقال و تثبیت ارزش ها و باورها و فضایل اخلاقی و ایمانی و نهادینه کردن معنویت گرایی و فضیلت محوری در جامعه. زیربنای تعلیم و تربیت اسلامی، پرورش ظرفیت ها و توانایی های روحی و معنوی انسان ها، جهت زندگی سالم و بهینه سازی فعالیت های طبیعی و عقلی است. این دو فعالیت و رویکرد، بدون داشتن رنگ و بوی الهی و معنوی، عموماً سر از بیراهه در می آورند و انسان را گرفتار رفتارهای زودگذر، خشک و بی روح، سودانگاره و... می کنند. در جهان امروز با توجه به پیچیده شدن فرایند توسعه، نیاز به آگاهی و دانش عمقی هر لحظه بیشتر شده است. یادگیرندگان برای ماندگاری اطلاعات از یادگیری سطحی فراتر رفته و در جهت یادگیری عمقی تلاش کنند. فراشناخت به عنوان یک متغیر مهم در جهت آگاهی از میزان دانش و نحوه یادگیری عمل می کند که این امر محققان حوزه تربیتی را به پژوهش های عمیق و گسترده ترغیب کرده است. فراشناخت یعنی آگاهی از شناخت و فرایندهای شناختی و هر آنچه مربوط به آن می باشد. همچنین فراشناخت بر آگاهی و مهارت دانش جویان بر فعالیت های فکری و یادگیری شان اطلاق می گردد. فراشناخت شامل آگاهی از نحوه یادگیری، ارزیابی نیازهای یادگیری و ایجاد استراتژی برای رفع این نیازها و سپس اجرای استراتژی هاست. بدین ترتیب میتوان گفت که تأمل - تفکر در مورد آنچه میدانیم و خودتنظیمی - مدیریت نحوه یادگیری دو جنبه اساسی در زمینه فراشناخت هستند. در کنار هم این فرایندها جنبه مهمی از یادگیری و توسعه را تشکیل می دهند. توسعه این تواناییهای فراشناختی صرفاً در مورد تبدیل شدن به یادگیرندگان نمود ندارد، بلکه در مورد دستیابی به استراتژیهای یادگیری نیز اهمیت دارد. بدین معنی که یادگیرندگان از فرایند یادگیری خودآگاه هستند و می توانند میزان یادگیری کارآمد هنگام مطالعه را بسنجند. محققان و روانشناسان در مطالعات متعددی بر استفاده از نظریه فراشناخت در نظام آموزشی و اثبات سودمندی آن در فرایند تدریس -یادگیری تأکید داشته اند. با این وجود و علیرغم اهمیت موضوع و کارکرد مهم آن در حوزه آموزش، در نظام آموزش عالی با توجه به احساس نیاز به وجود و نهادینه سازی نظریه فراشناخت، این مهم به فراموشی سپرده شده است و نه تنها تدریس و یادگیری خصوصاً در نظام آموزش عالی که موردنظر این پژوهش است بلکه از سوی محققان و صاحب نظران پژوهش جامعی در ارتباط با این نظریه ابعاد مختلف آن انجام نشده است. نتیجه حاصل برای

فرضیه های پژوهش با یافته های پژوهش های، ذکایی، ودادهیر، خاشعی، (۱۳۹۵) امینی (۱۳۹۳) ناندی^{۱۵}، (۲۰۱۶) کیس، شموتین و ری^{۱۶}، (۲۰۱۲) همسویی دارد

- پیشنهادات

در ارتباط با یافته های تحقیق پیشنهادات زیر را می توان ارائه داد:

۱. بهره گیری از افراد مومن و متعهد و وارد کردن آنها به فضای مجازی و تولید برنامه های جذاب فکری، فرهنگی و دینی و متناسب با روحیه امروزی دانش جویان.
۲. فراهم نمودن فضای گفتگو و مباحثات علمی مناسب تعامل دین و علم و ... در دانشگاه ها و گروه های مجازی دانشجویی.

- منابع

۱. ابوالقاسمی، عباس؛ گلیور، رضا. (۱۳۸۸) بررسی رابطه باورهای فراشناختی مختل با موفقیت تحصیلی دانش آموزان دارای اضطراب امتحان. مطالعات تربیتی و روانشناسی، ۳(۱۰): ۵-۲۰.
۲. ابوترابی، محمدکاظم (۱۳۹۶) بایسته های استفاده کاربران از شبکه های اجتماعی موبایلی، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته علوم ارتباطات اجتماعی، دانشگاه قم.
۳. ترک، شیمیا (۱۳۹۳) بررسی رابطه بین آگاهی فراشناختی خودکارآمدی ریاضی و اضطراب ریاضی بین دانش آموزان دوره متوسطه شهرستان محلات در سال تحصیلی ۱۳۹۳-۹۲، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه یزد.
۴. تقی پور، فائزه و زمانی، عباس. (۱۳۹۶) شناسای عوامل جذابیت شبکه های اجتماعی تلفن همراه از منظر کاربران. مجله علمی پژوهشی جامعه پژوهی فرهنگی، ۸(۲): ۴۱-۵۹.
۵. دولتنخواه، مهدی و صلواتیان، سیاوش (۱۳۹۶) تأثیر استفاده از شبکه های اجتماعی موبایلی در هویت فرهنگی دانشجویان. مجله علمی پژوهشی رسانه و فرهنگ ۷(۶): ۵۵-۶۹.
۶. حسینی، صامیه (۱۳۹۶) آسیب شناسی تربیت دینی در دوران معاصر و راهکارها، پایان نامه کارشناسی ارشد، جامعه المصطفی العالمیه.
۷. خرم دل، کاظم؛ سجادیان، پریناز؛ بهرامی، فاطمه، زنگنه، صادق. (۱۳۹۱) روان سازی مقیاس اصلاح شده فرا شناخت برای نوجوانان. مجله تحقیقات علوم پزشکی زاهدان، ۱۴(۱): ۵۷-۶۹.
۸. دبیری، جمال (۱۳۹۰) نقش واسطه گری خودکارآمدی در رابطه بین فراشناخت و انگیزش تحصیلی در دانش آموزان متوسطه بخش سده، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد مرودشت.
۹. دلشاد تهرانی، مصطفی (۱۳۹۰) ماه مهر پرور و تربیت در نهج البلاغه، تهران: اندیشه جوان.

¹⁵ Nandy, S.

¹⁶ Keyes, CLM. , Shmotikin, D. , Ryf, CD.

۱۰. ر ستگار، احمد؛ قربان جهرمی، ر ضا؛ سلیمی حقیقی، عبدالرحمان؛ اکبری، احمد ر ضا. (۱۳۹۰) بررسی رابطه باورهای معرفت شناختی و دستاورد ریاضیات، به عنوان نقش واسطه ای برای اهداف پیشرفت، خودکارآمدی ریاضیات و تعامل شناختی. مجله علوم تربیتی و روانشناسی، (۵): ۷۹۷-۷۹۱.
۱۱. زارعی، عیسی و خدادادشهری، نیره (۱۳۹۳) ویژگیها و کارکردهای شبکه های اجتماعی با تأکید بر نقش رسانه ملی. مطالعات جوان و رسانه. ۴(۶۹): ۱۱۵-۱۳۰.
۱۲. سهرابی، بابک ؛ رئیس و انانی، ایمان ؛ طالبیان، مرضیه (۱۳۹۵) ارائه الگویی برای تحلیل رفتار کاربران فضای مجازی با استفاده از روشهای داده کاوی: یک شبکه اجتماعی در ایران، پژوهشهای مدیریت منابع سازمانی، (۴): ۸۳-۱۰۶.
۱۳. صادقی، منصوره سادات و مظاهری، علی؛ (۱۳۹۰) کیفیت ارتباط والد- فرزند پیش شرط تربیت دینی فرزندان، فصلنامه خانواده پژوهی، (۴۷۱): ۷۱-۵۸.
۱۴. فجرى ، محمد مهدى (۱۳۹۶) خانواده ها بدانند، مرورى بر آسیب ها و راهکارهاى استفاده از فضای مجازى. قم: انتشارات امیرالمومنین.
۱۵. کیانی، اعظم (۱۳۹۴) بررسی عوامل مؤثر بر تربیت دینی از دیدگاه دانشجویان دانشگاه کاشان، پایان نامه کارشناسی ارشد ، دانشگاه کاشان.

1. Abar Beau, Carter Kermit L, Winsler, Adam (2016), The effects of maternal parenting style and religious commitment on self-regulation, academic achievement and risk behavior among African-American parochial college students, Journal of Adolescence, Vol. 32, No. 2, pp. 259- 273.
2. Aurah, C. (2013). The Effects of Self-efficacy Beliefs and Metacognition on Academic Performance: A Mixed Method Study. American Journal of Educational Research. Vol, 1, PP. 334-343.
3. Carr, Dr (2015) three approaches to moral education, education, philosophy, and theory, New York.
4. Funer, J.M, Berman, B.T. (2013). Math anxiety: overcoming a major obstacle to the improvement of students math performance. Childhood education, Vol, 79, pp. 13-21.
5. Kang, Piljoo P, Romo, Laura F. (2017), The role of religious involvement on depression, risky behavior, and academic performance among Korean American adolescents, Journal of Adolescence, In Press, Corrected Proof.
6. Karigan, K. (2016). Metacognition and its implication on pedagogy. The Journal for Independent School Educator, 4/4, 1-2.
7. Kesici, s. Erdogan, a. Özteke, h. (2013). Are the dimensions of metacognitive awareness differing in prediction of mathematics and geometry achievement?. Procedia Social and Behavioral Sciences, Vol, 15, pp. 2658-2662.
8. Marei legg, Angela. (2009). Metacognition Moderates Math Anxiety and Affects Performance on a Math Task. Electronic Theses & Dissertations. Paper 428.
9. Moses, L.J. Baird, J.A. (2012). Metacognition In: RA Wilson & F C Keil (eds), The MIT encyclopedia of the cognitive science. Cambridge, MA: MIT press.

10. Nie, H, Norman & Hillygus, D. Sunshine. (2012), The Impact of Internet Use on Sociability: Time-Dairy Findings, It & Society ,Volume 1, Issue1, Summer2002, PP. 20-1. [http://www. IT and Society. Org](http://www.ITandSociety.Org).
11. Sica. C&navara. C(2014), Religiousness & obsessive compulsive cognition & symptoms in an Italian. Behaviour Resarch & Therapy. No 40 pp, 813-823.
12. Wan Jaafara, w. Ayub, a. (2010). Mathematics Self-efficacy and Meta-Cognition Among University Students. Procedia Social and Behavioral Sciences, Vol, 8, pp. 519–524.
13. Wang, Ligang., Luo, Jing., Gao, Wenbin., Kong, Jie. (2017):»The effect of Internet use on adolescents lifestyles: A national survey«, Computers in Human Behavior.
14. Zarqa S. Ali.(2016), Impact of the Internet on Relationships: Perception of Male and Female Students of Pakistan, International Journal of Humanities and Social Science Vol. 1 No. 21.